

FATİH DEVRİ RİCALİ MEZAR TAŞLARI VE KİTABELERİ

F. İSMAİL AYANOĞLU

Bursa'nın fethiyle başlayan Osmanlı medeniyeti, sanatın her şubesinde inkışaf eden yüksek kabiliyetlerin burhanı olarak tecelli etmiştir. Taştan muazzam camiler, tuğla işçiliğinin ölmez modelleri mescidler, medrese, mektep, ev, köprü, saray ve kervansaraylar ki, her köşe ve her parçası başka başka sanatları temsil eden asil birer nümüne olarak görülmektedir. Bu binaların içinde bulunan oyma, dokuma, yazı, cild, tezhip, v. s. işlerinde de o ince sanat kudretinin izlerine şahit olunmaktadır.

Yaşayanlar için bu ihtisamlı binalarla mamureler vücuda getirilirken ölümlerin diyarı mezarlıklarda da mütevazı, fakat en muazzam abideler kadar kıymetler ifade eden taş eserlerle kabirleri incileştirilmiştir.

Dünyaya gelip göçen milletlerin hiç birisinin sahip olamadığı bu Türk mezarlıkları hakkında diyebiliriz ki : Ortada mevcut yüksek sanat abidelerimiz, faraza olmasaydı bile, mezarlıklarımızda bulunan nihayetsiz eserler bu milleti medeniyet göklerine çıkarmağa kâfi gelirdi. Bu yazıda o medeniyet okyanusunun bir nebzesine ait vesikalar görülecektir.

Osmanlı mimarisinde Selçuk mimarî tarzının tesiri olduğu gibi, mezar mimarisinde de Osmanlı camileri üslûbundan ilhâm alındığı sezilmektedir. Fakat doğrudan doğruya taklitten ibaret olmayan bu benimsenmiş icad ve ibdâ şekillerine inkılâp ettirilmiştir. Bu suretle Osmanlı mezar mimarisinde başlı başına bir çığır açılmış ve bir birinden ayrı stillerde eserler vücuda gelmiştir.

İlk Osmanlı mezar nümune-

leri tabut şeklinde, mermerden yapılmış ve üzerlerine âyet yazılmış olup altında yatanın hüviyetine ve ölüm tarihine ait bir kayıt yoktur. Bundan sonra gelen sandukaların da yine üstleri âyetli, fakat baş ve ayak alınlarında ismini ve ölüm tarihini gösteren *kitâbeler* vardır. Diğer bazı sandukaların baş ve ayak uclarına dikilmiş kitâbe taşları vardır ki, bunlar düz, mihrablı veya mihrapsızdır. Üstü açık sandukaların baş ve ayak taşlarının iç kısımları yine mihraplı veya mihrapsız, başdan başa *kitâbe* ile örtülmüş veya kısmen *kitâbeli* ve müzeyyendir. İki yanında da kitâbe vardır. Bunlardan başka, baş ve ayak taşları mihrapsız kitâbelerle örtülü, sandukasız ve etrafı köfeki çerçeveyle çevrilmiş olanlarla kavuklu ve murabba makta'lı düz veya dört tarafı mihraplı ve etrafı köfeki çerçevesiz mezar nümuneleri de vardır. Fâtih zamanına kadar mezar kitâbeleri *Arapça* olarak yazılmıştır. *Türkçe* yazılan bir iki müstesnası vardır.

Osmanlı Türklerinin ilk devirlerine ait bir mezar sandukası :

A قال النبي عليه السلام المؤمن لا يموتون بل ينقلون من دار الى دار صدق رسول العظيم

B قال النبي عليه السلام الموت كأس كل ناس شاربه والقبر باب كل ناس داخله صدق رسول الكريم

Bu sandukanın tarihi ve kime ait olduğu belli değildir. Fakat Osmanlı Türklerinin ilk devirlerine ait olduğu sezilmektedir. Bursa'da Timurtaş Camii mezarlığında bulunduğu göre Timurtaş Paşa'ya mensup bir kimsenin sandukası olma-

si muhtemeldir. Mermerden yapılmıştır. Uzunluğu 1,59, baş yüksekliği 0,19, ayak yüksekliği 0,14 eb'adındadır. Yazısı sülüs kalemle yazılmış ve yazıları tezyinatlıdır. Bu sandukanın küçük ve nârin yapılmış olması, bir civana ait olduğu zannını vermektedir.

FÂTİH ZAMANININ MEZAR TAŞLARI :

I

I — Sitti Hatun :

Zülkadir oğlu Süleyman Bey'in kızıdır. Sultan II. Murad 853 (1449) tarihinde oğlu Sultan Mehmed'e Sitti Hatun'u almış ve Edirne'de düğün yapmıştır. Kitâbeden anlaşıldığına göre Sitti Hatun 891 (1486) tarihinde ölmüş ve Edirne'de kendi cami'nin haremine gömülmüştür. Üzerine muhtesem bir mezar yapılmıştır.

Mezar taşlarından şu san'at incelikleri görülmektedir :

Baş taşının taç kısmı rumilerle süslü, mihraplı ve mihrabın üst kısmında iki helezon, iki rozet ve yine kitâbe etrafında zencirek ve kum saatleriyle müzeyyendir.

Ayak taşının taç ve rumileri başka bir tarzda, mihrabı daha sade ve ortasından kırık olup kenetlenmiştir.

Baş taşının arka tarafında kitâbe yerinde çark-ı felekli bir kandile bağı daha küçük iki kandil ve altında bir şamdan motifi ile müzeyyendir.

Baş taşının kitâbesi :

هذا قبر
سنت خاتون بنت
سليمان بك بن ذو
القادر في اووا

Ayaktaşı :

سط رمضان
المبارك سنة احدى
وتسعين وثمانماية
الرحمة الله تعالى

2 — Mehmed Paşa. Nişancı, Karamanı :

Mehmed Paşa, Mevlâna Celâleddin Rumi evlâdından olup nesebi Hazret-i Ebubekir'e bağlanmaktadır. 869 (1464) tarihinde Nişancı, sonra Vezir, 882 (1477) tarihinde Vezir-i azam olmuş, 886 (1481) tarihinde Fâti h Sultan Mehmed'in ölümünü yeni padişah gelinceye kadar gizlediği için Yeniçeriler tarafından öldürülmüş ve Kumkapu'da bânisi bulunduğu Nişancı Camii mezarlığına gömülmüştür.

Mezarının baş taşı Fâti h zamanına ait olup içi ve dışı mihraplı, kitâbesi sülüs hatt ile yazılmıştır. Taç kısmında rumi tezyinat olup yanları da kum saatleriyle müzeyyendir, 0,4 x 1,31 ebadındadır. Ayak taşı Fâti h zamanına aid olmayıp sonradan yenilenmiş, fakat baş taşına uygun bir şekilde yapılmamıştır. Bu mezar, mezarlıkta bulunan diğer taşlarla beraber Vakıflar İdaresi tarafından 1953 senesinde tamir ve tanzim edilmiştir.

Baş taşının dış kitâbesi :

هو الرحيم
استشهد المرحوم محمد باشا
ابن عارف جلبي الجلالى الصديق
رحمها الله رحمة واسعة
غفر الله لمن قرأ لهما الفاتحة
وصلى الله على سيدنا محمد واله وصحبه

İç kitâbesi :

قال في تاريخه الشيخ وفا
لشهادته سرسراً باثيا
اخر الجمعة الاولى ضايا
من رحيل في خميس رابع
لربيع مولدى هائيا

Ayak taşının dış kitâbesi :

ومذ نلت
الشهادة رجا
تاريخ شهيد
ذبت حبا في هنا

سنه ستة وثمانين وثمان مائة ٨٨٦

İç kitâbesi :

الباقى
رحمة الله الأعز الأعلى
اشهد ان شهيداً ذاريج
اخر الجمعة الاولى قد تاريخ
من رحيل في خماس ربيع
الربيع مولدى تاريخ
٨٨٦

3 — Nisancı Mehmed Paşa mezarlığında, mihraplı ve mihrabın iki tarafında Tuğ bulunan bir taş toprak altından çıkarılmıştır. Yarısı kırık bulunan bu taşın üzerinde :

عائشه
بنت رابعه
وابوها محمد

Kitâbesi vardır ve Mehmed Paşa'nın torunu olması muhtemeldir.

4 — Turhan Bey

İstanbul'un muhasarası esnasında Bizanslılara Avrupa'dan

gelecek yardım kuvvetlerini önlemek için Fâtih tarafından gönderilen kuvvetlerin kumandanıdır. Bu yolda yararlıklarını görmüştür.

Bursa'da Araba Yatağı mezarlığında bulunan bu mezarın mermer baş ve ayak taşlarına sade bir satıh üzerine istifi güzel ve sülüs kalemle kitâbeleri yazılmıştır.

Baş taşı kitâbesi :

قال النبي عليه السلام
المؤمنون لا يموتون بل
ينقلون من دارالفناء
الى دارالبقاء

Ayak taşı kitâbesi :

قد توفى المرحوم المغفور
الشهيد طورخان نورالله مرقدہ
الى رحمة الله تعالى شهر ربيع الاخر
اربع ثمانين وثمانمائه

arkasında

آه من الموت و سكراته

Kitâbesi rozet şeklinde yapılmış, istifi güzeldir.

5 — Nakkaş Sinan Bey :

Mezar kitâbesi :

صاحب القبر
المرحوم المغفور
السعيد الشهيد
الاحتاج الى رحمة الله تعالى
نقاش سلطان محمد
سنان بك

ابن سعائى

نورالله قبره

المؤمنون لا يموتون

بل ينقلون

من دارالفناء الى دارالبقاء

Bu kıymetli vesika Fâtih Sultan Mehmed'in nakkaş ve ressamı Sinan Bey'e aittir. 0,33 x 1,30 ebadında olan bu mermer taşın üzerinde Sinan Bey'in şanına lâyık bir şekilde hendesi, mütenasip hatlarla süllüs yazılar imti zaç ettirilerek bir bedi'a vücade getirilmiştir. Bursa müzesinde bulunan bu taşın bir ikincisi yoktur; ne yazık ki, ayak taşı bulunamadığı için Sinan Bey'in ölüm tarihi anlaşılamamıştır.

6 — Mahmud Çelebi :

Mahmud Çelebi'ye ait olan bu taş yirmi sene önce Rumelihisarında Nafî Baba Tekkesi mezarlığında idi. Bu resim o zaman yanlışlıkla üst üste çekilmiştir, sonra yerinde aranmış, fakat bulunamamıştır. Resimde görüldüğü gibi bu mermer taşının başı kavuklu, boyun kısmı stalâktitli ve yazısı sülüstür. Bu zatın, Çandarlı İbrahim Paşa'nın oğlu ve Halil Paşa'nın kardeşi, Mahmud Çelebi olması muhtemeldir. Kitâbeden nalaşıldığına göre İstanbul'un fethi esnasında şehit olmuştur.

İç kitâbesi :

الشهيد الفتح
عمود چلبی
نور الله
قبره

7 — Hacı Süleyman b. Abdullah :

Hacı Süleyman'a aid ve mermerden yapılmış olan bu mezar taşları mihrapsız olup süllüs kitâbeleri çerçeve içine alınmış ve etrafı zencirekler ve yanları kum saatleriyle süslenmiştir. Baş taşının taç kısmı rumilerle süslenmiş, ayak taşının taç kısmında kitâbe vardır. Yazı aralarındaki süsleri, istifi ve baş taşının arka kitâbesinde bulunan lafza-i celâllerde yapılan harf ihtisarı güzeldir. E yü p Mezarlığı'nda bulunan bu taşlar 0,90x1,60 ebadındadır.

Kitâbeleri :

قال النبي عليه السلام
المؤمنون لا يموتون
بل ينقلون من دار الفناء

الى دار البقاء المرحوم
المغفور حاج سليمان بن
عبدالله نورالله قبره

المتوفى في اواسط
شهر ذى الحجة تاريخ
سنه احدى عشر وتسعمائه

يا ناظرأ بقبري متفكراً
بأمرى بالأمس كنت
مثلك غداً تصير مثلي

8 — Hızır Bey :

Hızır Bey, Hoca Nasreddin'in torunu, Sivrihisar Kadısı Molla Celâleddin'in oğludur. Tahsilini babasından ve damadı olduğu Molla Yegâ'n'dan gördü. Bir arap âlimini Fâtih'in huzurunda mağlûp ve mahcup etmesi üzerine Bursa'da Sultan müderrisliği verildi. Yetiştirdiği bir çok âlimler arasında Molla Hayati, Molla Kestelli, Ali Arabî ve Fâtih'in hocası Hoca-zade gibi, kimseler de vardır.

Oğulları :

Tazarrunâme sahibi Sinan (Hoca Paşa), Yakup ve Ahmed Paşalardır. Fethi müteakip İstanbul'a kadı tayin edilmiş ve ölüm tarihi olan 863 (1458) tarihine kadar bu vazifede bulunmuştur. Türkçe, Arapça ve Farsca nazım ve nesre muktediri. *Kaside-i Nuniyye* sahibidir. Cami kapılarında manzum yapılmış tarihini ilk önce bu zat söylemiştir. Taşı 51x1,57 ebadında olan mezarı Unkapanı'nda Voynuk Şuca'

Cami'i mezarlığındadır ve bu cami'in civarında bir cami'i vardır.

nan kabir kitâbesinin okunabilen kısımları :

Kitâbesi :

خير خلق الله استاذ الوري
مفتي ايران زمين مشكل كشاي
خضربك آن آب روى مملكت
روح پاكش كرد عزم آن سراي
بهر يادش از زبان قدسيان

كفته شد تاريخ او (دار رحمت آي) (1) ٨٦٣

عالم العلم خضربك چلبى
افضل العصر خير الأمة

قد قضى النخب فنى تاريخه

قلت لازال عليه الرحمة ٨٦٣

Bu mezar taşının tac kısmında rumiler bulunup diğer kısımlarında tezyinat yoktur. Yapılış tarzı ve yazısı bakımından Fâtih zamanına ait olmayıp Kanunî devrinde yenilendiği zannedilmektedir.

9 — Sahib Mehmed Çelebi :

Hızır Bey'in oğlu Ahmed Paşa'nın oğlu Sahib Mehmed Çelebi'nin mezarı da Hızır Bey'in medfun bulunduğu Voynuk Şuca' Camii mezarlığındadır. Mezar taşı sade bir tarzda, Fâtih zamanından sonraki devirlerde yapıldığı sezilmektedir.

Kitâbesi şudur :

صاحبه محمد چلبى بن

احمد بن خضربك

10 — Yine aynı cami hariminde toprak altından çıkarılan Hızır Bey'in çocuklarından birine ait olduğu anlaşılan kırık parçalardan ibaret ve noksan bulu-

مرحوم ومغفور . . .
عصره وفرید . . .
دهره مولانا خير الملة
بغفر الله . . .
جمادى الاخر سنه
وثمانمائه . . .

Fâtih zamanına ait bulunan bu kabir taş parçaların noksanları bulunmamıştır.

11 — Derviş Mehmed :

Eyüp Mezarlığı'nda, Kaşgarî Tekkesine giden yolun sağında bulunan Derviş Mehmed'in mezar taşı, dört köşeli olup eni 0,17, kavuğa kadar boyu 0,64, kavuğun yüksekliği 0,30 ve dairesi 0,83 ebadındadır. Bu küçük taşın başlığı, kitâbesi, kitâbe üstü stalâktileri ve dört köşesinde bulunan kum saatleriyle güzel bir model olduğu görülmektedir. Aynı zamanda İstana-bu'l'da bulunan kavuklu taşların en eskilerinden biridir.

Kitâbesi :

لبقاء درو	انتقل من د
يش محمد	ار الفنا
مسيح بالامل	الى دارا

من شهر	الفسيح
ذى القعدة	فى يوم ا
سنه	لاثنين

٩١٨

12 — Mustafa Çelebi :

Mustafa Çelebi'nin babası İbrahim Paşa'dır. 905 (1499) senesinde ölen Çandarlı Halil

(1) دار رحمت () şeklinde yazılı ise de

(1) harfi taşın hatasıdır.

Paşa'nın oğlu vezir-i azam İbrahim Paşa'nın oğlu olması muhtemeldir. Bu mezar Eyüp Türbesi civarında bulunmaktadır. Baş taşının yüksekliği 1,10, omuz genişliği 0,42, yan kavislerinin boyu 0,60 dır; ayak taşı da aynı ebadıdır.

Zeyni tarzının en güzellerinden biri olan bu mezarın baş ve ayak taşlarının sülüs kitâbeleri dörder çerçeve içine alınmış ve etrafı ince yedi sekiz tezyinatıyla çerçevelemiş, her iki taşın arka tarafları rumilerle ve alt kısımları hatai ve rumî tezyinat ile müzeyyendir. Bu san'at nümunesinin eşi görülmemiştir.

Baş taşının kitâbesi :

قد انتقل المر
حوم المغفور من دار
الفناء الى دار
البقاء بأمر خالق

السما والارض
مصطفى جلبي بن ابراهيم پاشا
نور الله قبره
في اوائل محرم سنة ٨٩٨

13 — Hacı Mustafa :

Kitâbesi :

انتقل المرحوم
حاجي مصطفى ابن حاجي
اسكندر في سنة ٨٩٨

Hacı Mustafa'ya ait 0,33x0,78 ebadında ve İstanbul Vakıflar inşaat anbarında muhafaza edilen bu taş Fâti h zamanının sadelik nümunelerinden biridir. Hacı Mustafa'nın hal tercemesi hakkında malûmat elde edilememiştir. Yalnız Fâti h Sultan Mehmed'in helvacı başısı

İskender Ağa'nın oğlu olması muhtemeldir.

14 — Kâtip Ferhad Bey :

Mezar kitâbesi :

انتقل من دار
الفناء الى دارالبقاء
المرحوم المغفور السعيد
الشهيد المحتاج الى ر
حمة الله تعالى

فرهاد بك الكاتب
ابن عبدالله في شهر
اواسط ربيعالأولى (ربيع الأولى)
تاريخ سنة اثنا عشر وتسعمائة
٩١٢

0,38x1,05 ebadında bulunan bu taş Süleymaniye'de Kâtip Şemseddin Camii sokağında Kâtip Şemseddin Camii harimindedir. Ferhad Bey, Fâti h ve Bayezid devirleri ricalinden olup kâtipdir. Kitâbeleri sülüs hattile yazılmış, yalnız ayak taşının taç kısmı rumî tezyinat ile süslenmiştir.

15 — Aynü'l-hayat :

Aynü'l-hayat, Rum Mehmed Paşa'nın kızıdır. Rum Mehmed Paşa 872 (1467) tarihinde vezir-i azam olmuş, 875 (1470) de azil ve 879 (1474) tarihinde idam edilmiş ve Üsküda r'da camii civarındaki türbesine gömülmüştür. Bu türbenin civarında çocuklarının kabirleri vardır. Aynü'l-hayat'ın mezarı bu kabristandadır. Baş taşının alt tarafı kırıktır. Ayak ve baş taşının tac kısımları rumilerle süslenmiş, kitâbeleri sülüs kalemle yazılmıştır. Ve 0,31x1,71 ebadındadır.

Baş taşı kitâbesi :

انتقل من دار الفنا
الى دارالبقا المرحومه
المغفورة السعيدة

Alt tarafı kırıktır.

Ayak taşı kitâbesi :

تعالى عين الحيات بنت
محمد باشا فى اواخر
شهر ذى القعدة
تاريخ سنة ثلث عشرين وتسعمائة

16 — Nağmenaz :

Nağmenaz'ın kabir taşı da Rum Mehmed Paşa mezarlığındadır. Baş taşı bulunamamış, ayak taşının da alt tarafı kırıktır.

Mevcut kitâbesi şudur :

نغمناز
بنت محمد

17 — Kurt :

0,40x1,22 ebadında ve Rum Mehmed Paşa Camii mezarlığında bulunan bu taş Bali Ağa'nın oğlu Kurt'a aittir. Ve bu Bali Ağa'nın, İstanbul'un fethi esnasında Topçubaşı bulunan Bali Süleyman Ağa ve Kurt'un da Rum Mehmed Paşa'ya damad olması muhtemeldir.

Bu taşın içi ve dışı mihraplı tac kısımları rumiler, yanları kum saatleriyle bezenmiştir.

İç kitâbesi :

قد انتقل
من دار الفناء
الى دارالبقاء
المرحوم قورد
ابن بلى آغا

الى

رحمة الله
تعالى وجعل (جعله)
جنت مثواه
فى يوم الثالث

18 — Mimar Sinan (Atık) :

Mimar olan bu zat 876 (1471) tarihinde ölmüş ve Fâtih nişancısı civarında banisi bulunduğu Kumrulu Mesjid mezarlığına gömülmüştür. Üstü açık sandukası köfekiden, kitâbeli taşları mermerden yapılmıştır. Baş taşı, 0,47x1,11; ayak taşı 0,47x1,18; sandukanın boyu 2,10; eni 1,26; yüksekliği 0,68 ebadındadır. Baş taşı iki yerinden kırık ve kenetlidir. Güzel yazısı, istifi, baş taşının dış ve ayak taşının iç taclarında rozet tarzındaki yazıları rumilerle müzeyyendir. Yapı itibariyle yüksek kıymetler ifade etmektedir. Arapça kitâbesi ifade itibariyle bozuktur. Mimar Sinan'ın mezarıyla beraber bu kabristan 1953 senesinde Vakıflar İdaresi tarafından tanzim edilirken duvarı ve üzerinde iki kabartma kumru resmi bulunan çeşmesi de tamir edilmiştir.

Ayak taşının iç kitâbesi :

اشهد ان لا اله
الا الله واشهد ان محمد رسول
الله قد انتقل المرحوم المغفور سينان
المعمار من دار الفناء الى دار

Dış kitâbesi :

البقاء الدارج الى
رحمة الله الغنى الغفار اللهم اجره
من عذاب القبر والنار واحشر مع
صلحاء امة محمد الأبرار شهيداً

Baş taşın iç kitâbesi :

ليلة الجمعة وقت
العشاء في الغار سابع عشرين
ربيع الاول سنة ستة سبعين وثمانمائة
طرف البحار رب اجعل

Ayak taşın dış kitâbesi :

داعبه اخير من الأخيار
كان تاريخ ختم عيناه
لاه جنت الاله طاب ثراه

19 — Kâtip Şemsüddin :

Bu zat 902 (1496) tarihinde ölmüş ve Süleymaniye Cami'i civarında namına mensup cami'in harimine gömülmüştür. Baş ve ayak taşları 0,34x0,90 cbadındadır. Her iki taşında kitâbeleri sülüs ve tac kısımları rumî tezyinat ile süslenmiştir.

Baş taşının kitâbesi :

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
المبتون شهيد صدق رسول الله
هذا صندوق العمل من عمل صالحاً
لنفسه وزخر الحيرات لفته في
امسه وهو المرحوم الشهيد كاتب

Ayak taşı kitâbesi :

الخير للبرايا شمس الدين بن احمد
المرور والتقى عيسى فقي نور الله
مضجها وعنى عنها قد توفى في
شهر النبي عليه صلوات الرحمن و
هو شعبان من شهر سنة اثني وتسعماية

20 — Akbıyık Muhiddin Efendi :

Sultan Ahmed'te Akbıyık Cami'i mezarlığında Sultan Bayezid zamanına ait üç kabir taşı vardır.

Üçü de köfekiden yapılmıştır. Bunlardan biri kavuklu ve kitâbesiz, ikincisi yarısına kadar kırık olan kitâbesi karine ile okunmaktadır, üçüncüsü ise kırık ve harap bir vaziyette olup ancak 899 (1493) tarihi tesbit edilebilmiştir. Bu kabristanda Akbıyık Muhiddin Efendi'ye ait mezar görülememiştir. Şakayık-ı Numaniye bu zatın Bursa'da öldüğünü ve evinin sahasına gömüldüğünü, Hadikatü'l-cevami ise Akbıyık Cami'inde medfun olduğunu yazmaktadır. Bu mezarlıkta 1953 senesinde Vakıflar idaresi tarafından tamir edilmiştir.

Okunabilen kitâbe :

حسيه بنت خطيب حاجي محمد
في تاريخ سنة ٨٩٩

21 — Ebubekir Çelebi :

Ebubekir Çelebi, Molla Hüseyin Yegân'ın oğludur. Zeynî tarzında ve bir birinin aynı olarak yapılan bu taşların baştan zemine kadar yüksekliği 0,95, omuz genişliği 0,50, omuzdan aşağı kavsın yüksekliği 0,53 dür. Vefa Cami'i mezarlığında bulunmaktadır. Bu taşların sülüs kalemle yazılan yazıları ve kitâbe kenarlarıyla aralarında bulunan rumî süsler güzeldir.

Baş taşı ön kitâbesi :

انتقل من دار
الفناء الى
دار (ا) لبقاء
المرحوم المغفور
السعيد الشهيد المحتاج

Baş taşının arkası kitâbesi :

الى رحمة الرب
الغفور
مولانا ابو

بكر چلي بن مولانا
حسين اليكافى و ذلك

Ayak taşının iç kitâbesi :

فی شهر ربیع
الآخر من
شهور سنه
اثنی وتسعائه
الهجرية النبوية الهلالية

Ayak taşının dış kitâbesi :

یا ناظرآ بقبری
متفکراً
بأمری
فی الأسم کنت
مثلك غداً تصیر مثلی

22 — Hacı Bayram-ı Kaftani :

Fâtih Sultan Mehmed'in kaftancısı olan bu zatın mezarı Aksaray'da Haseki Hastahanesi civarında kendi adıyla anılan cami'inin mezarlığındadır. Her iki taşın ebadı 0,35, 1,20 dir. Bu taşların yazısı, yazı aralarındaki süsleri, rumi tezyinatı ve bilhassa baş taşının tac kısmındaki hataili rumî tezyinat güzeldir.

Baş taşı kitâbesi :

انتقل من دارالفنا الى دار
البقاء المرحوم المغفور
السعيد الشهيد المحتاج
الى رحمة الله تعالى

Ayak taşı kitâbesi :

حاجی بایرام بن حاجی ابنه بکی
فی اوایل جمادی
اولی فی التاریخ
سنه احدى وتسعماً ٩٠١

23 — Karagöz b. Abdullah :

Fâtih ve Bayezid zamanlarında Karagöz ve Karagöz İbrahim adlarında iki sekbanbaşı gelmiştir. Bunlardan Karagöz İbrahim Ağa 907 (1501) tarihinde Karaköy'de çıkan bir yangın arasında Vezir-i azam Mesih Paşa ile beraber ölmüştür. Aşağıda kitâbesi bulunan ve 903 (1497) tarihinde ölen Karagöz bunlardan biri olması muhtemeldir.

Kabri Unkapanı'nda Vonyuk Şuca' Camii' mezarlığındadır. 0,33x1,05 ebadında ve köfekiden yapılmış olan kitâbeli taşının tac kısmı ve kitâbe altı rumilerle tezyin edilmiştir.

Mezar taşının ön kitâbesi :

المرحوم المغفور
السعيد الشهيد

Arka kitâbesi :

قره کوز بن
عبدالله التاریخ ٩٠٣

24 — Mesih Paşa :

Kabir kitâbesi :

هوالمغفور

دستور اجل مسیح پاشا

کوبود درخت ملک اریج

للخلد توجه فقلت

قد صح شهادته لتاریخ

٩٠٧

Toprak altından çıkarılıp haziresine diki- len bu taş Sultan Bayazid zamanına ait olup 0,42x1,43 ebadında ve Aksaray'da Murad Paşa Camii mezarlığındadır. Kitâbeleri güzel bir sülüs kalemle yazılmış ve Fâtih - Bayezid zamanlarının sade nümunelerinden biridir.

Mesih Paşa, Fâtih zamanında vezir olup 905 (1499) tarihinde vezir-i azam oldu. 907 (1501) tarihinde Galata yangınında şehit gitti. Kitâbesinde rakamla ölüm tarihi 907 (1501) mısra tarihi (917) çıkmaktadır. Mesih Paşa'nın mezarı ve bu mezarlık 10 sene kadar önce *Vakıflar İdaresi* tarafından baştan başa tamir ve tanzim edilmiş 1953 senesinde tekrar tamir edilmiştir.

25 — Mimar Ayas :

Fâtih zamanının üstad mimarı olarak tanınan bu zat 892 (1486) tarihinde ölmüş ve Saraçhane başında kendi adıyla anılan cami'i mezarlığına gömülmüştür. Mezarının kaidede kısmı köfekiden, baş ve ayak taşları mermerden yapılmıştır. Baş taşı ortasından kenetli ve ebadı 0,39x1,10 dur. Ayak taşı, alt kısmından kırık ve 0,38x1,04 ebadındadır. Bu mezar taşları rumilerle süslenmiştir; yazısı sülüs kalemle yazılmıştır.

Mimar Ayas'a ait bu mezar ile beraber mezarlık 1953 senesinde *Vakıflar İdaresi* tarafından tamir edilmiştir.

Baş taşı kitâbesi :

مات المرحوم
— المغمور الا
ستاذ المعمار اياس

Ayak taşı kitâbesi :

رحمة الله عليه رحمة
واسعة في الثامن عشر
ربيع الاخر في سنة ٨٩٢

26 — Şiri Merd Çavuş :

Hadikatü'l-Cevami bu zatın sipahi ocağına mensup olduğunu kayd etmektedir.

Mezarı, Aksaray'da Kar Camii sahasında kubbeli ve etrafı açık türbe içindedir. Yanında kızının mezarı vardır. 0,38x1,24 ebadında ve sülüs hattile

yazılmış olan baş ve ayak taşlarının tac kısımlarında ve ayak taşının arkasında bulunan rumî tezyinatı fevkalâde örneklerdendir.

Baş taşı kitâbesi :

انتقل من دا
ر الفناء الى
دار البقاء
المرحوم المغمور

Ayak taşı içi :

السعيد الشهيد
المحتاج الى رحمت الله
تعالى شير مرد
عبدالله وسره يسر

Ayak taşının dış kitâbesi :

تاريخ سنة عشرين وتسع مائة

27 — Kasap İlyas :

Kasap İlyas, *Nimelceyş'* den olmakla beraber mezarının taşı yeni- dir. Ve üzerinde 900 (1494) tarihi vardır.

Kitâbesi :

صاحب الخيرات
مرحوم الحاج قصاب
الياس حضر تلتريك
روحته فاتحه

٩٠٠

Kasap İlyas Camii mezarlığı 1953 senesinde *Vakıflar İdaresi* tarafından tamir edilirken mezarlığında bulunan diğer taşlar :

28 — Kamer Hatun :

Kazılarak yer altından çıkarılan bu taş Ulufeciler Kethüdası Ali'nin kızı Kamer Hatun'a ait olup 0,41x0,98 ebadındadır. Ve Fâtih zamanı örneklerindedir. Yazısı ve tac kısmındaki rumiler de güzel olup ortasından kırık ve kenetlidir.

Baş taşının ön kitâbesi :

قال النبي عليه السلام
الدنيا دار الفنا والاخرة
دار البقاء صدق

Baş taşının arka kitâbesi :

انتقلت المرحومة المغفوره
السعيدة الشهيده قمر خاتون
بنت علوفه جيلر كتحدا سي على

Ayak taşı bulunamamıştır.

29 — Saraç İshak :

Saraç İshak'a ait bulunan bu mezar, Kum kapu'da Saraç Mahallesinde kendi cami'i mezarlığındadır. Mezarın kaide kısmı köfekiden, baş ve ayak taşları mermerden yapılmıştır. 0,45x1,37 ebadında bulunan baş taşının dış kısmı mihraplı ve stalâktitli, tac kısmı mihrap altına kadar rumilerle süslenmiştir. Baş taşının iç tarafı yine mihrap altına kadar hatâf ve rumilerle bezenmiştir. 0,43x1,32 ebadında olan ayak taşının tac kısmı ve çerçeve içinde bulunan tarih kitâbesinin alt kısmı rumilerle müzeyyendir. Yazıları sülüs hattile yazılmış ve istifi de güzel olan bu iki taşın dört köşesinde helezoni yivli kum saatları görülmektedir. Bu mezar Fâti h zamanının san'at ihtişamını üzerinde muhafaza eden en güzel nümunelerden biridir. Bu mezarlık ta Vakıf ar İdaresi tarafından 1953 seneinde tamir ve tanzim edilmiştir.

Baş taşı dış kitâbesi

انتقل من
دار الفناء الى دار
البقاء المرحوم
المغفور الى رحمة الله

Baş taşının iç kitâbesi :

تعالى
حاجى اسحاق ابن
عبد الله فى اواخر
ربيع الاخر

Ayak taşı dış kitâbesi :

بتاريخ سنه ثلث وتسعين وثمانمائه

30 — Fani Baba :

Üsküdar'da Kısıklı Camii hariminde bulunan bu mezarın kime ait olduğu hakkında esaslı malûmat elde edilememiştir. Halk arasında Fani Baba olduğu rivayet edilmektedir. Hadikatü'l-Cevami "Kısıklı Camii'nin bânisi Abdullah Ağa'dır. Sultan Murad-ı Sâlis'in bostancı başlılarından. 1000 (1591) tarihinde vefat edip bu mescidin haziresine defnolunmuştur" diye kayd etmektedir.

Bu mezarın kaide kısmının eni 1,24, boyu 2,70, yüksekliği 1,80, baş taşının yüksekliği 1,40, eni 0,46, ayak taşının yüksekliği 1,40, eni 0,44 ebadındadır. Baş taşının dış kısmı mihraplı ve stalâktitli mihrap üstünde iki hendesi ve bir küçük çark-ı felek rozeti olup tac kısmından mihrap altına kadar rumilerle süslenmiş çerçevesi Arapça kitâbesi rumilerle musanna' işlenmiş ve Türkçe alt kitâbesi sadelik içinde bırakılmıştır.

Baş taşının iç tarafı da mihraplı stalâktitli olup (آه من الموت) kısmı musanna' işlenmiş, alt tarafı sade bırakılmıştır. Tac kısmının iki yanında çark-ı felek ve ortasında bir küçük hendesi rozet vardır. Kenarları zarif kum saatlarıyla tezyin edilmiştir.

Ayak taşının arkası :

Tac kısmının altına çerçevesi ölüm tarihi yazılmış olan bu taş baştan başa rumiler ve yanlarında kum saatlarıyla süslenmiştir. Bu mezar taşlarının üzerinde

bulunan hususiyetlerden biri kitâbesinin musanna oluşu, diğeri kitabeleri içinde Türkçe beyit bulunmuş olmasıdır. Musanna' kitâbe İstanbul mezarlıklarında bundan başka yoktur. Türkçe kitâbe Fatih zamanına kadar gelen devirler içinde yalnız Bursa'da Emir Üveys b. Muhammed'in Türkçe Arapça ve Farsça olarak yazılmış, eşsiz mezarında vardır ve mensurdur. Bu taşın açık Türkçe ve manzum yazılmış olması kıymetini bir kat daha arttırmıştır.

Bunun, Fâti h devrinin san'at ve kudretini üzerinde taşıyan ve İstanbul'da bulunan eski, kıymetli eserlerden biri olduğunu kabul etmek icab eder.

Baş taşının dış kitâbesi :

آه من الموت
العبد فانی
والله باقی

بنی بوندء دعا ابله آکانی
یرلغاسن یرنکی کون حق آتی

Baş taşının iç kitâbesi :

آه من الموت
الأمل طویل
والعمر قصیر

بنی بوندء دعایله آکانی
یارینکی کون یرلغاسن حق آتی

Ayak taşının arkası :

سنه ٨٩٥ هجرة

31 — Evrenos (Averinos) Dede :

Bu zat hakkında, *Hadikatü'l-Cevami* "Mevleviyeden bir zat"; *Sicill-i Osmanî* ise mezanneden ve nimelçeysten olduğunu kayıtlı etmektedirler. Aynı zamanda Sicil bu zatı Fâti h zamanı ricali arasında göstermektedir.

Evrenos (Averinos) Dede'nin başında bulunan başlık elifi tac olup bektaşilere mahsustur. Mevlevî sikkesi değildir. Bu taş Fâti h zamanına

ait olmayup sonradan yapılmıştır. Yalnız güzel bir elifi tac olması bakımından kıymetlidir.

Baş taşının kavuğa kadar yüksekliği 1,20; eni 0,09; kavuğun ağız dairesi 0,66; kavuğun yüksekliği 0,48 ebadındadır. Kitâbesi yoktur.

Ayak taşında fevkalâdelik yoktur.

Kitâbesi şudur :

فانحه
اورنوس
دهه
روحیچون

32 — Mağnisa oğlu Mehmed Paşa :

Mağnisa oğlu namile meşhur olan bu zat, Mahmud Paşa medresesinin ilk müderrisidir. Sonra kadı asker oldu. Daha sonra *Semaniye Medresesi'ne* iade olundu; uzun bir müddet sonra vezir oldu. Sultan Bayezid zamanında yine kazasker oldu. Ulum-ı akliyyeye ait bir eseri olduğunu *Şekayik-i Numaniye* yazıyor. 900 (1494) tarihinde ölmüş ve Fâti h'te banisi bulunduğu cami'in harimine gömülmüştür. Aynı zamanda Kul Cami'i'ni adıyla anılan bu mabette yeniçeri zabıtları nöbet tutarlarmış. Bu hal yakın zamana kadar devam etmiştir.

Bu zata ait kabrin baş taşı mihraplı stalâktitli rumî ve kum saatleriyle müzeyyendir. Kitâbesi sülüs hattile yazılmıştır. Ayak tacı baş taşının aynı ise de yarısı kırıktır. Bu mezarlık Fâti h kaymakamı Bay Sebahattin Bilgita y ve Mezarlıklar Müdürü Safa Günay'ın himmetleriyle tanzim edilmiştir.

Baş taşının dış kitâbesi :

هذه روضة لمولانا
ذاك نحرير من في زمانه
هاتف الغيب قال تاريخ
ادخل الله في جنانه

Ayak taşının kitâbesi :
(Üst tarafı kırıktır).

لمرحوم محمد بن . . . عفى ر . . .
الشهر بان مغنيسا سقاالله
زال رحمة كاسا فكاسا

Baş taşı : 0,39x1,24 ayak taşı 39x85
cbadındadır.

33 — Selçuk Paşa :

Selçuk Paşa kitâbeden anlaşıldığına göre Hızır Bali'nin kızı olup 850 (1446) tarihinde ölmüştür.

Bu kıymetli vesika 15 sene kadar önce Edirne'de Tatarhaniler mezarlığında bulunuyordu. Topraktan çıkarılmış ve fotoğrafı alınmıştı. Bir zaman sonra muhtelif eller tarafından birçok taşlarla beraber bu taş da yok edilmiştir. Kurtarılabilenleri işaretlenerek müzeye kaldırılmıştır. Selçuk Paşa Hatun'a ait bu vesika baş taşıdır, ayak taşı yoktur.

Baş taşının iç kısmı mihraplı ve stâlâktitli, tac kısmı mihrap altına kadar rumilerle ve yanları kum saatleriyle müzeyyendir. Dış tarafı mihrapsız olup tac kısmı rumiler ve yanları kum saatleriyle süslenmiştir. Sülüs kitâbeleri ince rumilerle musanna işlenerek yazılmıştır.

İç kitâbesi :

الله
سلجوق باشا
بنت حضر بالى افاض الله
عليها سبحان (سجال) الرحمة على التوالى
وجعل مثواه واعلى فرادس جنانى

Dış kitâbesi :

فى اليوم الخميس من الأيام السابع
عشر من ذى القعدة من الاعوام عام
خمسین وثمانماية من هجرة النبي خير الانام
عليه افضل التحية واكمل السلام

Fatih Devrinden sonra yenilenen
Mezar Taşları

II

34 — Molla Gürani (Şeyhülislâm Şemseddin Ahmed b. İsmail) :

II. Murad, Fâti h ve II. Bayezid devirleri âlimlerinden olan bu zat Fâti h'in şehzadeliğinde hocasıydı. Teklif edilen vezirliği kabul etmedi. Kazasker ve sonra Bursa'ya kadı oldu. Bu vazifeden azl edilince Mısır'a gitti ve 862 (1451) tarihinde Mısır'dan dönüşünde tekrar Bursa'ya kadı oldu. 885 (1480) tarihinde Şeyhülislâm olup, ölmüş olduğu 893 (1487) tarihine kadar bu vazifede kaldı. Vasiyeti üzerine cesedi Aksaray'da Taşkasap'ta kendi namına mensup cami'in mihrabı önünde bir hasıra sarılıp sürüklenerek mezarına gömüldü. Eserleri vardır. Cami'i 1334 tarihinde yanmıştır. Mezar taşı Fâti h zamanına ait olmadığı gibi sonradan ve kadim taşı şeklinde yapılmıştır :

Kitâbesi :

لا اله الا الله محمد رسول الله
قد انتقل من دار الفناء الى دار
البقاء المرحوم المغفور المحتاج
الى رحمة ربه المغفور له العلامة
شيخ الاسلام احمد
الكوراني قدس سره
٨٩٣

35 — Hamza b. Hızır :

Kitâbesinden anlaşıldığına göre sekbanların kethüdasıdır. Fâti h zamanında Sekban başı, umum yeniçerilerin en büyük kumandanı olup kethüdası da Genel kurmay başkanı mahiyetindedi. Hamza b. Hızır, 18 Sekban ile beraber İstânbul'un fethi sırasında şehre girmiş ve Şehzade Cami'i civarında 18 Sekbanlar Sokağında şehit olmuşlardır. Bu şehitliğe zamanımıza kadar başka kimse gömülmemiştir. Edindiğimiz malûmata göre yetmiş sene kadar önce bu sahaya bir şahsı gömmüşler ve

halk tarafından cesed mezardan çıkarılarak başka bir mezarlığa nakledilmiştir. Hamza b. Hızır'ın kitâbeli taşı sonradan yenilenmiştir. Bu şüheda mezarlığı Fâti h Kaymakamı Bay Salla haddin ve Mezarlıklar Müdürü Bay Safa'nın himmetleriyle ihya edilmiştir.

Kitâbesi şudur :

هو الخلاق الباقي
كتخدای
شهداء سكينان
حمزه بن خضر
حضرتلرينك روحنه فاتحه
٨٥٧

36 — Şeyh Bedreddin :

Bu zatın babası Şeyh Mahmud, büyük babası Şeyh Mustafa'dır. Mezarı R umeli hisarında Bektaşî Tekkesi kabristanındadır. Mezarının taşı Fâti h zamanına ait olmayıp sonradan yapılmıştır. Kitâbesine göre Fâti h ile geldiği ve İ stanbul'un fethinden iki sene önce öldüğü ve Ak Şemse'din'in arkadaşı bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu suretle Bayramî tarikına mensup olması icab eder, halbuki taşında bektaşî elifi tacı bulunmaktadır. Kitâbesi :

ابو الفتح سلطان محمد خان ايله
تشریف ايدن وآق شمس الدين
حضرتلرينك رفقسالرندن
السيد الشيخ بدرالدين ابن
السيد الشيخ محمود ابن السيد
الشيخ مصطفي قدس سره
٨٥٥

37 — Piringçi Sinan :

Piringçi Sinan Sultan Fâti h'in Piringçi başısı olup kitâbede okunduğuna göre 910 (1504) tarihinde ölmüş ve Fâti h'de Yusuf Ziya Paşa Sokağı'nda kendi adıyla anılan cami'i mezarlığına gömülmüştür. Başında bulunan taş Fâti h zamanına ait olmayıp sonradan yapılmıştır. Bu mezar

1953 de Vakıflar İdaresi tarafından tamir edilmiştir. Kitâbesi şudur :

مرحوم ومغفور صاحب
الخيرات پرنجی الحاج
سنان روحیچون
فاتحه سنه ٩١٠
فی شهر محرم

38 — İskender Ağa :

Fâti h'in Helvacı başısı olan İskender Ağa'nın mezarı Sirkeci'de Hudavendigâr Caddesin'de Saffetî Paşa Sokağında bir hazirede bulunmaktadır. Bu resim eskiden alınmıştır. 861 (1553) tarihli taşı Fâti h zamanına ait değildir, sonradan yapılmıştır.

39 — Hızır Çavuş :

Fâti h Mehmed'in çavuşlarından olan Hızır Çavuş'un mezarı Fener'de Hızır Çavuş Cami'i harimindedir. Kabir taşı sonradan yapılmış ve tarihi 857 (1453) tür.

Kitâbesi :

لا اله الا الله
محمد رسول الله
رضاء لله فاتحه
فاتح سلطان محمد
خان حضرتلرينك
چاوشلرندن
مرحوم خضر
چاوش روحیچون
٨٥٧

40 — Sarı Bayezid :

Hadikatü'l-Cevami bu zat hakkında Fâti h ulemasından olduğunu yazmakta ise de kabir kitâbesinde Fâti h'in hazinedarı olduğu görülmektedir. Sarı Bayezid'in mezarı Vefa civarında kendi cami'i mezarlığındadır. Ölüm tarihi belli değildir. Mezarında bulunan taş 1161 (1748) tarihinde yenilenmiştir. Bu mezarlığı 1953 de Vakıflar İdaresi tamir ettirmiştir. Kitâbesi :

الفاتحه

ستانبول فاتح سلطان محمد خان غازينك
خزينة دارى صارى بازيدہ حق ايدہ رحمت
مسلم قاضى شہر ستانبول اولديغى دمہ
بورعنا مسجدى ياپدى لوجه الله ايدوب همت
ليب آسا اقورلر مصرع تاريخ تعميرين
يكيدين اوله احيا قبر زييائ ربانيت

روحنه سنہ ۱۱۶۰

41 — Hacı Sinan :

Hacı Sinan, Fâtih'in Saman emini olup mezarı Uzun çarşı'da, Yavaşca Şahin Camii karşısında, bânisi bulunduğu Çukur Çeşme Camii harimindedir. Mezar taşı sonradan yapılmıştır, tarihi 857 (1453) tür. Bu zatın Saman emini adında diğeri bir camii vardır. Kitâbesi :

هوالباقى

ابو الفتح فاتح سلطان محمد خان
غازى حضر تلىرىنك
صمان أمينى صاحب الخيرات
مرحوم ومغفور

خواجه سنان افندى

روحیچون الفاتحه

۸۵۷

42 — Kasap Demirhan :

Kasap Demirhan'ın mezarı Unkapanı'nda, Demirhan Sokak'ta kendi adıyla anılan camii harimindedir. Fâtih'in Kasap başısı olduğu ve 857 (1453) tarihinde öldüğü kitâbesinde okunmaktadır. Bu taş sonradan yapılmıştır.

Kitâbesi :

مرحوم ومغفور المحتاج الى
رحمة ربه المغفور ابو الفتح غازى
سلطان محمد خان حضر تلىرىنك
قصاب باشيسى اولان تيمور خان
ولى وغازى وشهد روحیچون
رضاء لله الفاتحه

۸۵۷

43 — Bıçakçı Alâeddin :

Niyemeli ceyiş'ten olan bu zatın mezarı Unkapanı civarında Bıçakçı Alâeddin Camii harimindedir 910 (1504) tarihli mermer kabir taşı sonradan yapılmıştır.

Kitâbesi :

بانى هذا المسجد الشريف

وواقف الجامع اللطيف

مرحوم بیچاقجى علاءالدين على

عنى عنه العفو العلى

سنہ ۹۱۰

44 — İbni Meddas :

İbni Meddas'a ait bulunan kitâbe de Fâtih'in mestçi başısı olduğu görülmekte ise de bu zat Fâtih zamanının âlim ve müelliflerindedir. Paşmakçı-zade Hüsameddini Tokadî namıyla meşhurdur. 860 (1455) tarihinde ölmüş ve Unkapanı Camii karşısındaki hazireye gömülmüştür. Mezarlığı Vakıflar İdaresi 1953 de tamir etmiştir.

Kitâbesi :

هوالحى لايموت

ابو الفتح سلطان محمد

خان غازينك مستجى

باشيسى صاحب الخيرات

والحسانت وراغب

الجنسة والدرجات

ابن مداس افندينك

روحیچون فاتحه

سنہ ۸۶۰

45 — Hoca Hayreddin Efendi :

Hızır Bey'in talebesi ve Fâtih'in hocalarından olan Hayreddin'in mezarı Unkapanı'nda, bânisi bulunduğu üç mihraplı camii mezarlığının dadır. Resimde görülen mezar üstüvani taşı Fâtih devrine ait olmayıp bundan 100 sene kadar önce yapıldığı tahmin edilmektedir. Bu taş ta ortasından kırılmış ve 1953 de Vakıflar İdaresi

tarafından çenberle takviye ile tamir ve tanzim edilmiştir.

Kitâbesi :

هو
ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلرينك
استاذلرندن صاحب الخيرات والحسنات
مرحوم ومفقور خواجه خير الدين
حضرتلرينك روحنه الفاتحه
سنه ۸۸۰

46 — Evlice Balâ (Veli Balâ), Veliyüddin Efendi :

Veliyüddin Efendi kitâbede okunduğuna göre Fâtih'in meşk hocasıdır. Mezarı Eyüp'te Evlice Balâ Camî'i karşısındaki hazirededir. Mezar taşı mermer olup ikiyüz sene kadar önce yapıldığı sanılmaktadır. Bu mezar ve hazirenin duvarları 1953 Vakıflar İdaresi tarafından tamir edilmiştir.

Kitâbesi :

ابوالفتح والمغازي
سلطان محمد غازي حضرتلرينك
مشق خواجه مسي صاحب الخيرات
والحسنات ولي بابانك
روح شريفته الفاتحه

سنه ۸۵۷

Hazire duvarı kitâbesi :

ابوالفتح المغازي خان محمد نام ذیشانك
قله روحی چو بلبل گلستان جنه ماوا
انك تعليمده مشق خواجه مسي نام ولي الدين
مقرگاه ایتمش ایدی ذاته بو موضعی اما
مرور روزگار ایله اولوب پركنده بنيادی
ایلوب تعمیرینه همت بو قبری ایتدی نواحیا
جناب درویش احمد نام ولی خصیلت همان درجین
دعای خیر ایچون بر اهل خیره اولدی سوق پیرا
ایلوب تعمیر نقش مشهدين نقش ديدی تاریخ
اوله روح ولی الدینه دائم رحمت مولا

سنه ۱۱۷۳

47 — Yavuz Er Sinan :

Hadikatü'l-Cevami bu zat hakkında Fâtih'in mirialem ağalarından olduğunu kaydetmektedir. Kitâbesinde ise kapıcılarından olduğu kaydedilmiştir. Tarihinde 725 (1324) ki İstanbul'un Fethinden 132 sene öncesini göstermektedir. Esasen bu taş Fâtih zamanına ait olmayıp bundan 40 - 50 sene önce yapıldığı tahmin edilmektedir. Bu mezar Unkapanı'nda Yavuz Er Sinan Camî'i hariminde olup 1953 te Vakıflar İdaresi tarafından tamir edilmiştir.

Kitâbesi : هو دوست

فاتح سلطان محمد خان
حضرتلرينك قهوجيلرندن
مرحوم ياوز ار سينان
روحچون فاتحه
سنه ۷۲۵

48 — Horoz Baba :

Kitâbesinde Horoz Baba kaydı yoktur. Halk arasında bu namı almıştır. Bu taş da Yavuz Er Sinan Camî'i mezarlığında olup Vakıflar İdaresi tarafında 1953 tarihinde tamir edilmiştir.

Kitâbesi : هو الباقی

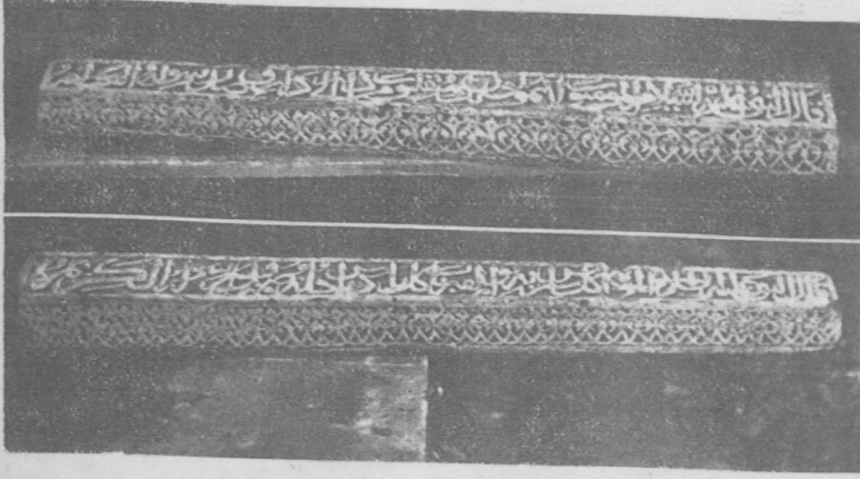
فاتح ایله تشریف
ایلوب بو محله جام
شهادتی نوش ایدن
مرحوم شهیدلرک مرقدی
روحنه فاتحه

49 — Ali Baba :

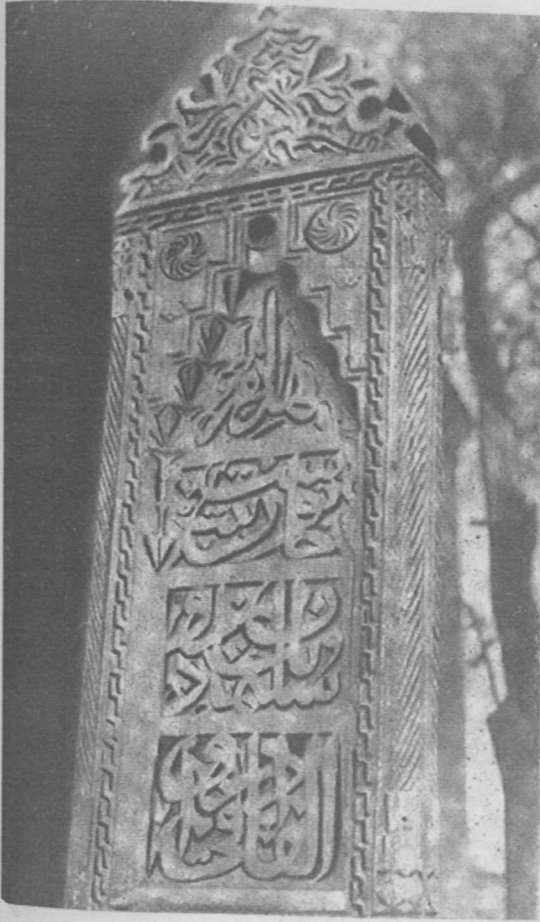
Ali Baba, Fâtih'in gulanı olduğu kitâbesinden anlaşılmaktadır. Üstüvani olan bu taş Fâtih zamanına ait olmayıp sonradan yapılmıştır.

Kitâbesi şudur :

هو الباقی
فاتح سلطان محمد خان
حضرتلرينك غلامی
علی بابا

Res. 1 — Eski mezar sandukaları

Res. 2 — Sitti Hatun mezar taşı

Res. 3 — Sitti Hatun mezar taşı

Res. 4 — Nişancı Mehmet Paşa

Res. 5 — Nişancı Mehmet Paşa

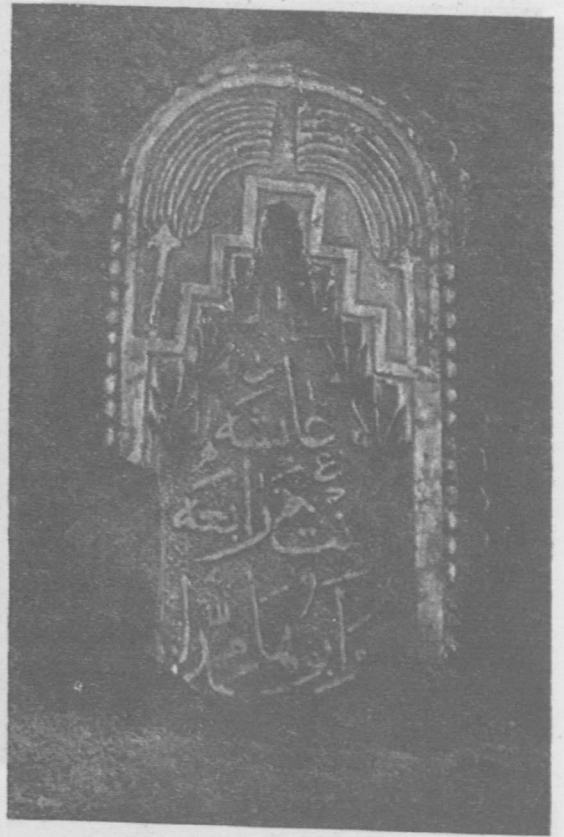

Res. 6 — Nişancı Mehmet Paşa

Res. 7 — Nişancı Mehmet Paşa

Res. 8 — Ayře binti Râbia

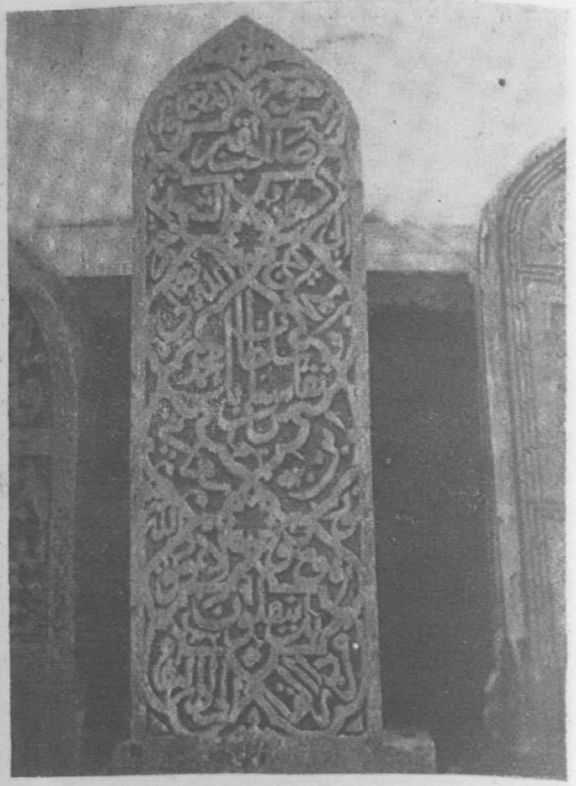
Res. 9 — Turhan Bey

Res. 10 — Turhan Bey

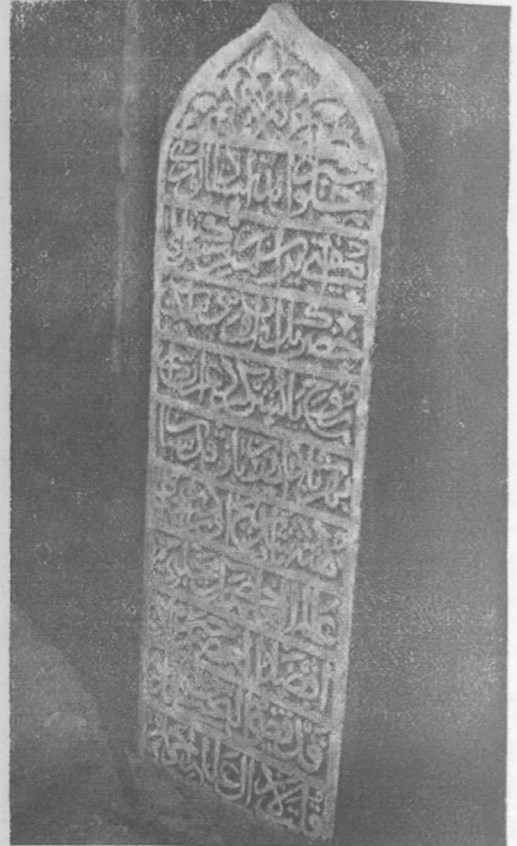
Res. 11 — Turhan Bey

Res. 12 — Nakkaş Sinan

Res. 13 — Hacı Süleyman

Res. 14 — Hızır Bey

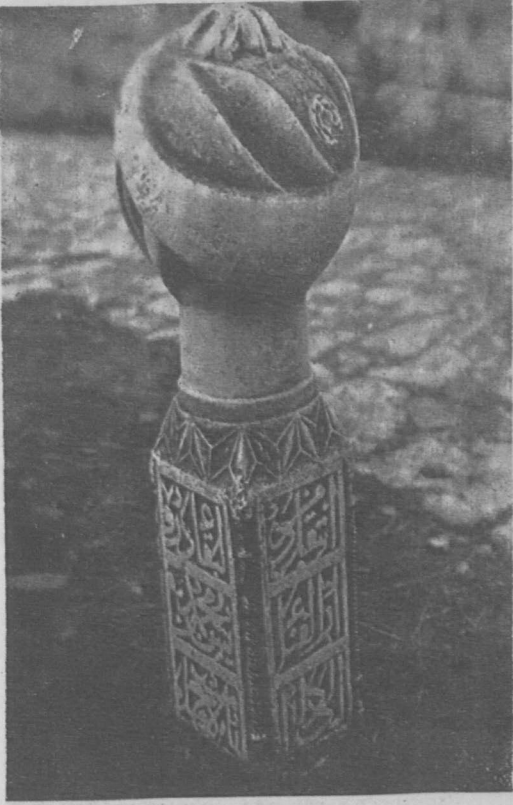
Res. 15 — Sahip Mehmet Çelebi

Res. 16 — Kırık bir mezar taşı

Res. 17 — Kırık bir mezar taşı

Res. 18 — Derviş Mehmet

Res. 19 — Derviş Mehmet

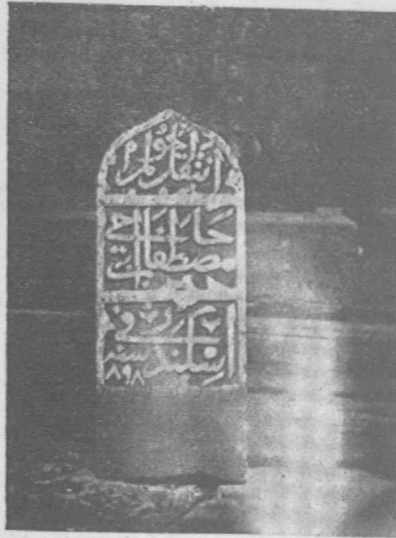
Res. 20 — Mustafa Çelebi

Res. 21 — Mustafa Çelebi

Res. 22 — Mustafa Çelebi

Res. 23 — Hacı Mustafa

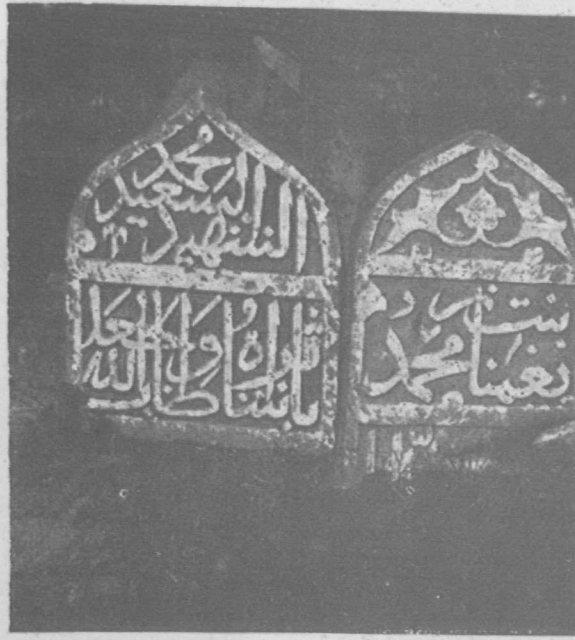
Res. 24 — Kâtip Fernad

Res. 25 — Kâtip Ferhad

Res. 26 — Aynülhayat

Res. 27 — Nağmenaz

Res. 28 — Kurt Bâli ağa

Res. 29 — Kurt Bâli ağa

Res. 30 — Azath Sinan

Res. 31 — Azath Sinan

Res. 32 — Azath Sinan

Res. 33 — Azath Sinan

Res. 34 — Kumrulu Mescit Çeşmesi

Res. 35 — Kâtip Şemseddin

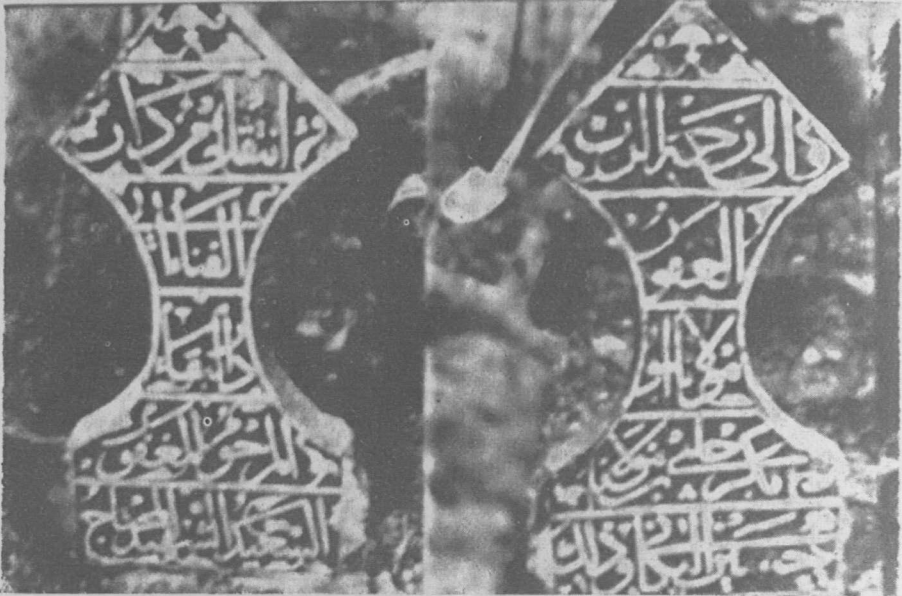
Res. 36 — Kâtip Şemseddin

Res. 37 — Akbıyık Muhiddin

Res. 38 — Hasibe binti Mehmet

Res. 39 — Ebubekir Çelebi

Res. 40 — Ebubekir Çelebi

Res. 41 — Ebubekir Çelebi

Res. 42 — Hacı Bayram-ı Kaftâni

Res. 43 — Hacı Bayram-ı Kaftâni

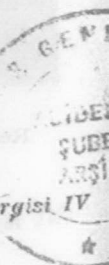
Res. 44 — Karagöz B. Abdullah

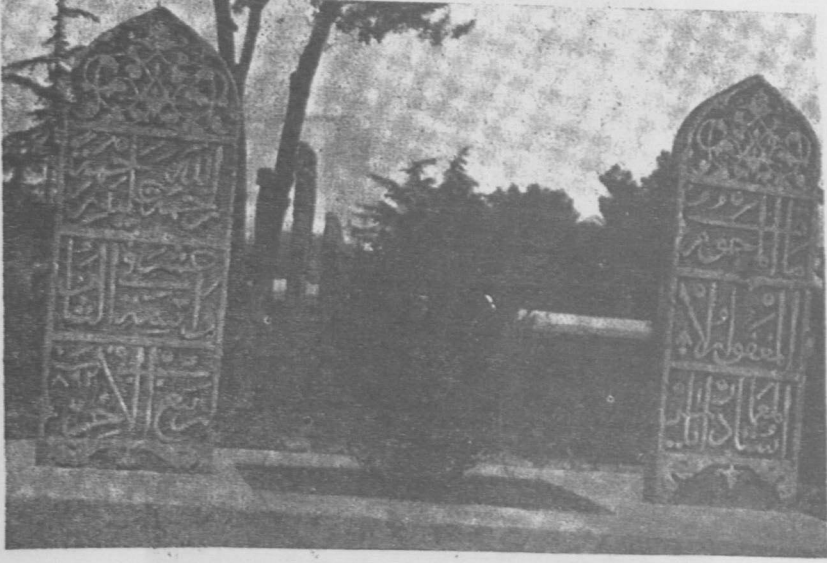

Res. 45 — Karagöz B. Abdullah

Res. 46 — Mesih Paşa

Res. 47 — Mimar Ayas

Res. 48 — Şirimerd Çavuş

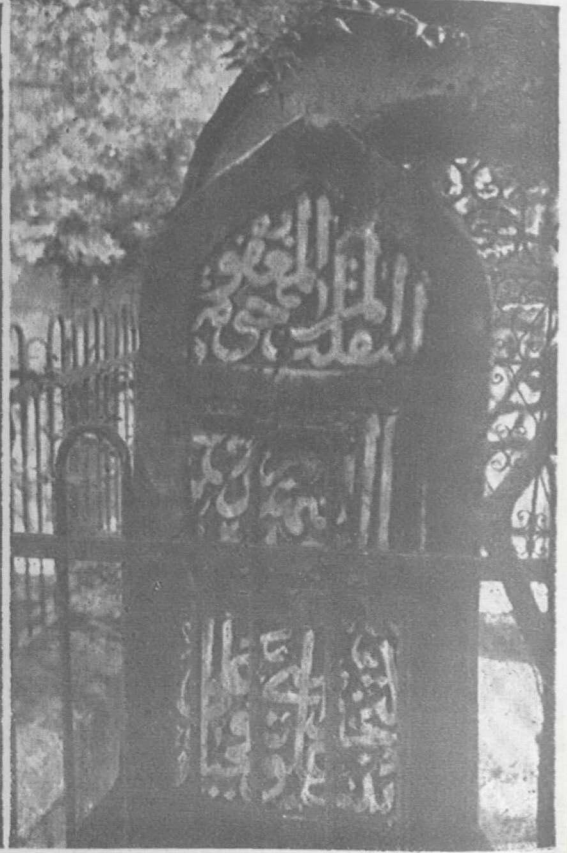
Res. 49 — Şirimerd Çavuş

Res. 50 — Şirimerd avuŐ

Res. 51 — Kasap Ilyas

Res. 52 — Kamer Hatun

Res. 53 — Saraç İshak

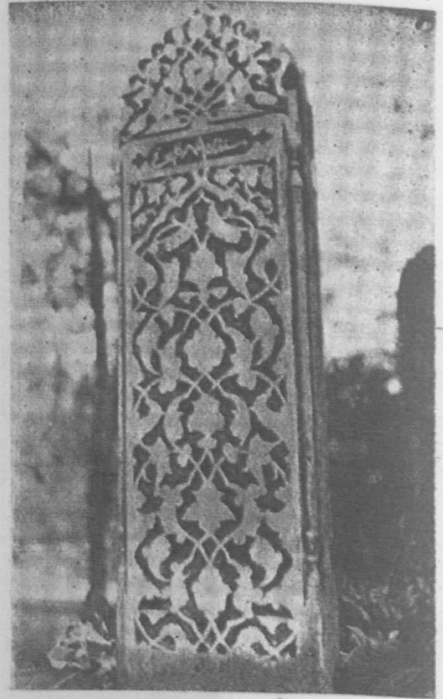
Res. 54 — Saraç İshak

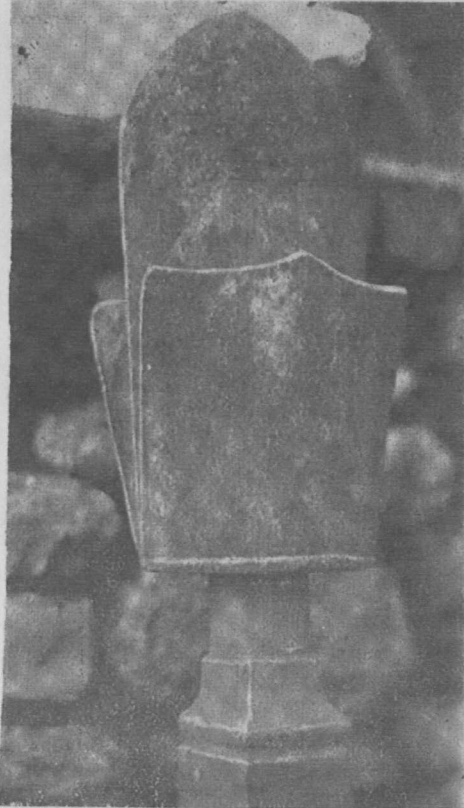
Res. 55 — Saraç İshak

Res. 56 — Fani Baba

Res. 57 — Fani Baba

Res. 58 — Evrenus Dede

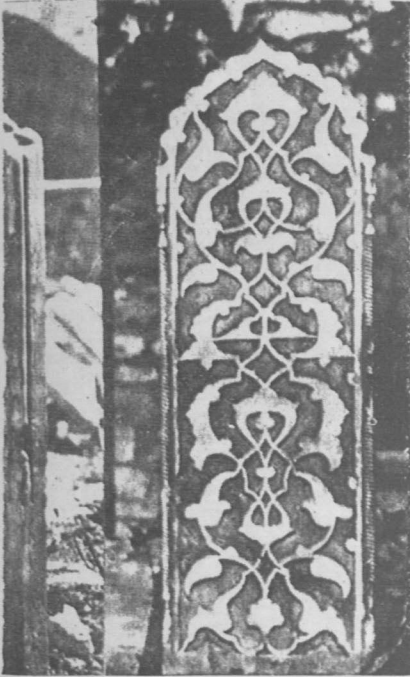
Res. 59 — Evrenus Dere

Res. 60 — Manisaoğlu Mehmet

Res. 61 — Manisaoğlu Mehmet

Res. 62 — Manisaoğlu Mehmet

Res. 63 — Selçuk Paşa

Res. 64 — Selçuk Paşa

Res. 65 — Molla Gúrani

Res. 66 — Hamza b. Hızır

Res. 67 — Şeyh Bedrettin

Res. 68. — Piringçi Sinan

Res. 69 — İskender ağa

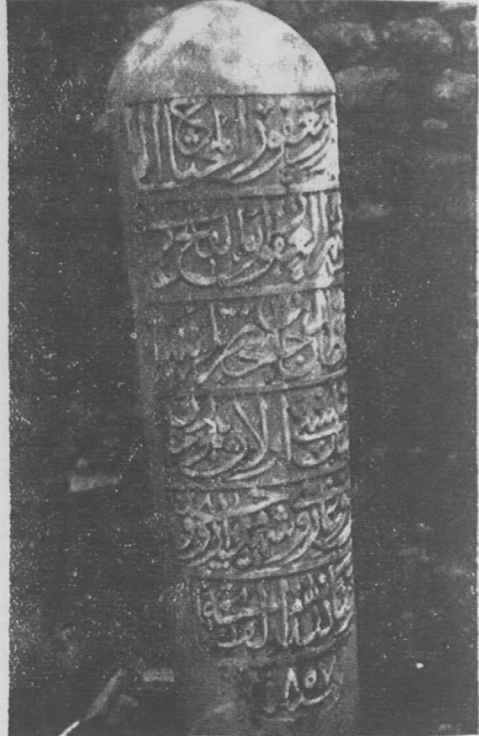
Res. 70 -- Hızır çavuş

Res. 71 — Sarı Bayezid

Res. 72 — Hacı Sinan

Res. 73 — Kasap Demirhan

Res. 74 — Bıçakçı Alaeddin

Res. 75 — İbni Meddas

Res. 76 — Evlice Bâla